

Fristads kyrka

57.8205, 13.0243

Under första halvan av 1800-talet ansågs de gamla medeltida kyrkorna i socknarna Fristad och Gringri vara förfallna och för små för den växande befolkningen, och de båda socknarna enades om att uppföra en ny gemensam kyrka.

1850 uppfördes kyrkan strax norr om platsen där Fristads medeltida kyrka låg, under ledning av och efter ritningar av byggmästare Petter Pettersson från Sandhult. Kyrkan är byggd i så kallad Karl-Johans-stil, och får anses typisk och representativ för de kända Sandhultsbyggmästarna som var eftertraktade vid denna tid.

Den 3 november 1850 togs kyrkan i bruk.

Kyrkan har genomgått flera restaureringar och ombyggnader. Bland annat dröjde det över 30 år innan kyrkan 1883 fick uppvärmning. Renoveringar utfördes också bland annat på 1910-talet och i början av 1970-talet. Vid den senare minskades kyrkorummet något och två nya rum byggdes under läktaren.

De målningar i jugendstil som främst finns i kyrkans fönsternischer men också runt altartavlan och i taket är skapade 1916 av Boråsmålarna John Hedaeus och Gösta Hallencreutz.

Altartavlan föreställer Kristus på korset, och bär följande påskrift: "Guds namn til Ähra och Fristad kyrckio til prydnad, hafwer Admiralitetscaptainen, Wälborne Herr Johan Gripenstedt, Herre til Gräfsnäs och Röhl, jämwäl thes hus fru Wälborna Fru Inga Catarina Gripenstedt, af egen bekostnad låtit förfärdiga thena altare Tafla år 1753."

På altaret finns ett krucifix gjort av träsnidaren Eva Spångberg i Gamla Hjälmseryd i Småland. Hon har även skapat en träskulptur föreställande Maria med Jesusbarnet.

Predikstolen är från 1850 och har tillverkats av Lars Hansson från Rångedala, som också hjälpte kyrkobyggaren Petter Pettersson med finsnickeri och gjorde alla svarvningsarbeten till olika ornament.

Till vänster i koret står dopfunten i marmor som är från 1916.

Över södra kyrkdörren finns en målning från 1600-talet som tidigare fanns i Gingri kyrka, framställande Petrus gråtande efter förnekelsen. Det snidade ornamentet på läktarbröset kommer också från Gingri kyrka.

Längst bak i kyrkan finns träskulpturer föreställer de bibliska personerna Stefanos, Paulus, Mose och Elia, tillverkade 1958 av bildhuggaren Ivar Lindekrantz.

Fristad kyrka har tre klockor. Storklockan är från Gingri kyrka och troligen medeltida. Mellanklockan är från 1729 och lillklockan är återigen troligen från medeltiden.

Gringri kyrka revs på 1860-talet, men 1937 uppfördes en ny klockstapel vid Gingri kyrkplats och en häck planterades utmed kyrkgrundens form.

Källor:

Webb: Fristads församling

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Folder: "Välkommen till Fristads kyrka".

Bok: "Våra kyrkor". Klarkullens Förlag AB. ISBN 91-971561-0-8